

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

wegens hun tegenstand tegen het fascisme, tijdelijk of voortdurend in actie waren, gevaren op zich genomen en de verboden en geboden der Duitse bezetters geïgnoreerd hebben.

Zuivering zou dan alleen werkelijk zijn hebben, als de kern gezond was, als het onzuivere een uitzonderingsgeval was. En zo probeert men het nu voor te stellen. Wat er onvermijdelijk toe leidt, dat het grote publiek de houding van helden aanneemt, die gesteden en geleden hebben. Natuurlijk heeft de massa geleden. Maar heeft ze ook gesteden? Zij heeft het niet, in Nederland klaarblijkelijk minder dan in welk ander bezet land dan ook, Duitsland inbegrepen. Wij zijn daarover niet teleurgesteld of verrast. Sedert tientallen van jaren stond het sociale leven in dit land in het teken van het sociale vergelijk, van de verburgerlijking der arbeidersklasse, en van de politieke godsvrede. De sociale oorzaken hiervoor zijn zo duidelijk, dat men ze niet afzonderlijk behoeft op te noemen. In zo'n atmosfeer van gemoedelijke principe-loosheid ontstaat geen massale tegenstand en niet eens het algemene begrip voor de tegenstand. Een onzer gevallen kameraden heeft eens treffend gezegd: „Wij waren niet voor niets het land van de boter en de kaas!“

En nu zal het een of ander schrijvertje schrijven: „Spartacus“ is tegen de zuivering. „Spartacus“ beschermt de verraders. „Neen, geëerde beroepsverdraaiers, „Spartacus“ heeft alleen afkeer van huichelarij en helden-epos. Hoe vindt u 't eigenlijk, dat tienduizenden B.S. spelen, ofschoon toch, zoals u evengoed weet als wij, voor de Duitse nederlaag slechts zegge en schrijve 5000 man de Amsterdamse B.S. vormden. Hoe vindt u het eigenlijk (in het licht gezien van uw tegenwoordige opvatting), dat de borden „Voor Joden verboden“ tot aan de dag der bevrijding, zonder een enkele uitzondering aan alle publieke gelegenheden, parken, enz. prijken en dat (na enige boycot-dagen) de publieke gelegenheden zich in een toeloop verheugden, als bijna nooit tevoren? Hoe vindt u het, gezien in het licht van uw zuivering, dat de Ufa en Tobis-films van Joseph Göbbels voor overvolle theaterzalen afrolden en dat de oranje-getooide jongelingen en jonkvrouwen de chansons van Zarah Leander en andere nazi-pioniers met geestdrift brulden? Dat is niet waar? Mijn beste, ik heb deze jongelingen en jonkvrouwen bij tienduizenden in de feestelijke optochten zien marcheren, en de Canadezen stonden langs het trottoir en verbaasden zich over zoveel helden der illegaliteit. U behoeft dat heus niet te verontschuldigen. Want wij zijn er ons van bewust, dat alleen een politiek geschoolde en bewuste jeugd in staat is, jarenlang geestelijk weerstand te bieden. Het is ons volkomen duidelijk, dat de bewuste afleiding der jeugd van de werkelijke politieke problemen en tegenstellingen het onmogelijk gemaakt heeft, de massa voor de „culturele“ invloed der fascistische bezetters immuun te maken. Wij klagen deze jeugd niet aan, wij klagen de

arbeiders niet aan, die onder de druk en de terreur moesten bukken. Wij klagen het systeem aan en wij verzetten ons tegen het streven, het Nederlandse volk te willen suggereren, dat het een volk van helden was, dat zijn maatschappelijk systeem slechts „gezuiverd“ moet worden van een kleine minderheid van onzuiveren. Wij verzetten ons tegen de vette feest-organisatoren, die zolang hulde brengen, tot honderdduizenden vereerders van Heinz Rühmann en andere imbeciliteiten, zichzelf de orde van het stille heldendom op de trots-gezwollen borst hechten. Zover zijn we namelijk intussen gekomen. Een slecht geweten en een even slecht geheugen helpen mee. Honderdduizenden leden van het Nederlandse Walhalla en de bijbehorende Walküren zijn bezig, zich van hun leven onder de Duitse bezetting en vooral van hun eigen gedragingen een voorstelling te vormen, die het met de waarheid niet te nauw

neemt, maar die uitstekend passen in schoolboekjes der vaderlandse geschiedenis. En uit deze voorstelling scheppen de moed, als opvoeders van andere volken te willen optreden, evenals de nazis. Wij beleven een nieuwe oplage van systematisch gekweekte hoogmoedswaan en geschiedenis-vervalsing. Neen, we waren niet dapper, afgezien van een zeer kleine minderheid. Wij waren zwak en onze conflicten met de Gestapo berustten meestentijds op onvoorzichtig kletsarij, die met werkelijke moed tegenstand niets te maken heeft. Waren ongeschoold en onvoorbereid op deze strijd, die de meesten voor een eenaal conflict hielden en houden, doch slechts een stuk klassenstrijd was. Wij hebben geen Walhalla met hulde Walküren nodig, maar zelfkennis en vering van ons eigen brein van de voorstelling van vals heldendom en zogenaamd nationalisme.

Minister Lief tinck als Leerling

Het nationaal-socialisme in Duitsland was niet eenvoudig de heerschappij van een machtshongerige wrede bende avonturiers. Het was een politiek stelsel, gegrond op bepaalde economische principes en noodzakelijkheden. Wilde het Duitse kapitaal ooit weer tot macht komen, dan was daartoe nodig een planmatig geleid bedrijfsleven in plaats van de persoonlijke willekeur van vrije ondernemers in een vrij kapitalisme. Wij lezen daarover:

„Nu in Duitsland geld en goud schaars waren geworden, moest de staat als leider en centraal lichaam der economie optreden en de middelen verschaffen voor oprichting van bedrijven en nieuwe belegging van kapitaal. Daartoe moest hij van alle ondernemingen de winst aan zich trekken, na aftrek van een aan de aandeelhouders uit te keren beperkt dividend. In de noodtoestand van het Duitse kapitalisme mocht de besteding van de meerwaarde niet meer overgelaten worden aan de vrije willekeur van de afzonderlijke kapitalisten, die het voor luim of luxe, voor speculatie of belegging in het buitenland zouden willen gebruiken. Strikte zuinigheid was nodig, opdat alle middelen aan de opbouw van de gehele nationale economie ten goede zouden komen. Elke onderneming wordt nu afhankelijk van de credieten, die de staat hem toewijst. Daarvoor is elk aan de voortdurende controle van de staatsorganen onderworpen. Daar in de centrale economische bureaus, die daarover beslissen, de leiders van de grote zaken en concerns met hun inzichten domineren, betekent dit een volledige heerschappij van het monopolie-kapitaal over de kleinere kapitalisten in een steeds meer beheerste en planmatig geleide organisatie...“

„Maar Duitsland kon, ondanks alle streven naar autarkie, niet op zichzelf bestaan, afgesloten van handel met andere landen. Het moest een deel van zijn behoeften, vooral ook onontbeerlijke grondstoffen, uit het buitenland betrekken, dus kopen voor geld. Dit geld moest het zich verschaffen door zelf waren uit te voeren en te verkopen. Deze handel kon nu ook niet meer aan de willekeur van handelaars, aan de luim van het publiek naar overbodige luxe en aan reclame van buitenlandse snufjes overgelaten worden. Opdat alle ontvangsten ten goede zullen komen aan de noodzakelijke hulpmiddelen voor de productie, moet de staat door strenge voorschriften alle buitenlandse handel onder toezicht houden en ten slotte door zijn organen zelf in de hand nemen. Alles wat geld naar het buitenland zou brengen, ook reizen en toerisme, onder controle gesteld en streng beperkt.“

Nu, na de oorlog, verkeert Nederland in een miserie. En nu horen wij uit de mond van minister Lief tinck in zijn radio-rede, spreken over de z.g. geldzuivering, volgens „Het Parool“ van 13 September:

„In de derde plaats verschafte zij de controle over de besteding van het accumuleerde geldbezit, opdat er zorg gedragen kan worden, dat dit kan worden aangewend op een wijze, die in overeenstemming is met de belangen van de volk. Op deze wijze wil men voorkomen, dat dragende, die bestemd zijn om verwoestingen, kantoren en fabrieken te herbouwen om bedrijfsinstallaties te vernieuwen, voorraden aan te vullen... voor direct gebruik aan deze doeleinden worden getrokken...“

Op de bedragen, die de particulieren voor eigen gebruik hierna nog te beschikken kunnen staan, zal de overheid zeker toezicht moeten uitoefenen, om de economische ontwikkeling in sociaal en economisch verantwoord banen te leiden. Dit is voorbij, dat door een ieder naar persoonlijk goeddunken met het geld, dat hij het maatschappelijk proces heeft verworven en met het bezit aan welks vorming de mensheid een zo belangrijk aandeel gehad, vrij en ten eigen nutte mag worden beschikt.“

Hier sprak dus reeds dezelfde grondgedachte. De staat, als vertegenwoordiger van de bourgeoisie, ontnemt aan de afzonderlijke kapitalisten het vrij beschikkingrecht over hun geld. In een schets van zijn staat van dienst hetzelfde blad wordt vermeld, dat minister tinck in zijn vijf jaren gevangenschap in Breda en elders een diepgaande studie van geldwezen heeft gemaakt. Het blijkt, dat hij ook de nodige aandacht aan de Duitse economie en het geldwezen onder het nationaal-socialisme heeft gewijd, en men zal het in hem niet verwonderen, dat hij niet, door nationale haat tegen de Duitsers verblind, verzuimd heeft van de les te leren.

Natuurlijk betekent dat niet, dat wij hier van Duitsland opgaan; de Westerse bourgeoisie door maatschappelijke positie en tradities anders dan de Duitse en beschikt over nog veel persoonlijke krachten. Maar dat een lid van z.g. democratische regering zo duidelijk de principes van de fascistische economie als leidende voor economische politiek aankondigt, betekent welk een onweerstaanbare kracht der derde kapitalisme in de richting van economische diktatuur en fascisme wordt gedreven.

ELITE-SOCIALISME (III)

Men moet niet voor de meesters spreken. (Herman Gorter).

laten het citaat, waarom het bij de verdeling van dit elite-socialisme van belang gaat, hier nog eens volgen:

„Ons verschil is slechts, dat wij deze bedrijfsorganisaties en later deze bedrijfsschappen willen bouwen op de grondslag van een functionele, organische democratie, waarin iedere groep die voor het productieproces onmisbaar is, gelijke stem heeft, onverschillig van haar aantal, en waarin dus niet meer de tyrannie der meerderheden, maar het evenwicht der groepen en de garanties voor de minderheden zullen heersen.“

Wie, in wiens belang spreekt hij? Niet voor de grote massa der werkers, die in hun strijdorganisaties op basis der bedrijven, steeds verder hun heil en klassemacht verworven hebben. Hij spreekt voor en in het belang van een groep die hij in zijn artikel „Puin en aandoit met „die technische werkers, die meer door de idee van Dienst door die van de „Winst“ gedreven worden,“ en die tegenwoordig wel worden genoemd: De nieuwe middenstand.

is niet bepaald de eerste die daarop optreedt. Ook de technocraten deden hier in Nederland was het vooral de Kadet (en anderen) die in „De Nieuwe Kern“, hieraan verwante denkbeelden propageerde. Alleen doet J. L. het waziger, en klutst en hutselt en vert hetgeen hij eigenlijk wil, zoveel mogelijk dooreen met allerlei revolutionair en proletarisch aandoende frasen. Dit heeft helemaal niet voort te komen uit de bewuste wil om de arbeiders te beïnvloeden, het komt in meerdere of mindere mate bij alle woordvoerders van dit „nieuwe middenstands-socialisme“ voor. Het maatschappelijke laag als geheel (en moet daartoe niet alleen het technische maar ook het geestelijke, besturen en politieke kader in deze maatschappijen), is weliswaar kapitalistisch denkbeelden en instelling, maar er zijn daarin ook meer en meer gevoelens, die een tevoorschijn, die zich aandienen als „anti-kapitalistisch“ en zelfs „socialistisch“.

anti-kapitalistische karakter hiervan h.v. uit in wat J. L. op een andere plaats noemde de „ontkapitalisering“ der maatschappij. Onder welk nieuw mysterieus woord men weliswaar zo ongeveer kan verstaan wat men maar wenst, dat hierop neerkomt: Opheffing van het beschikkingrecht der kapitalistische werkers, rationale organiseren van het bedrijfs- en openbare leven, strijdorganisatie hiervoor onder leiding van anti-kapitalistische middenstand, lei-

ding en beschikkingsmacht in de nieuwgeordende maatschappij in handen van deze middenstand.

Wat men dus wil is, het wiel der maatschappij zóver omwentelen, dat de huidige bezitters en heersers afvallen, en de laag der „intelligentsia“ boven komt. En dan stoppen. Met „garanties“. Opdat niet het maatschappelijk wiel verder draait, de arbeidersmassa's, de „gelijken“, zelf boven komen en zelf hun arbeiderswet van de gelijkheid aller arbeiders doorvoeren.

Natuurlijk voelt men heel goed, dat zo'n „ontkapitalisering“ een vrome wens zou blijven, als die intelligentsia dat alleen moest volbrengen. Men heeft de massa der „gewone“ arbeiders daarvoor nodig. Die moeten de oude kapitalistische klasse buiten gevecht stellen. Daarom moet men dit streven in proletarische taal den mensen brengen, het hun voorstellen als hun eigen streven, onder namen die de arbeiders zelf in de strijd hebben leren verstaan als de namen van hun machtsorganisaties. D.w.z. men moet het streven naar eigen groepsmacht voorstellen als de verwerkelijking der arbeidersmacht. Schadelijk voor het streven dezer groep zou het natuurlijk zijn, ronduit te zeggen wat precies de inhoud was van wat men wilde. Het zou zelfs schadelijk zijn, het zichzelf precies en bewust duidelijk te maken; men kan een streven naar privileges en macht over de meerderheid, zelfs in eigen hoofd, niet naakt laten optreden, men moet die van passende rode jasjes voorzien, om daardoor voor de functie van het „gebruiken“ der arbeiders de beslist nodige geestdrift te kunnen opbrengen. En men moet; h.v., het optreden en zich organiseren der arbeiders op grond van hun gelijkheid, zoveel mogelijk van afschrikwekkende benamingen voorzien, zoals „tyrannie der meerderheid“. In de hoop, dat de arbeiders zich nog niet bewust zijn van het feit, dat een tyrannie altijd van een minderheid uitgaat en over een meerderheid wordt uitgeoefend. Ook de bourgeoisie verstaat dit gegoochel met woorden zeer goed, als door het optreden der arbeiders haar voorrechten gevaar lopen. Die spreekt bij stakingen ook van „massa-tyrannie“, „stakers-tyrannie“, terwijl ze ook bedoelt, dat haar eigen tyrannie door die massa wordt bedreigd.

Maar alle vrome wensen naar macht van deze groep zouden tot niets leiden, als in de klassenstrijd de arbeidersorganisaties bouwen, waarin zij het beginsel van de onderlinge gelijkheid als arbeiders reeds doorvoeren. Wat in de strijd groeit, zal er na de strijd zijn, en niets anders. Wat in de strijd groeit, is het bewustzijn van het gelijke levensbelang, is de wet van de gelijkheid en eenheid der strijders, die samen hun macht, hun vrijheid, hun arbeid, hun toekomst in handen nemen en groeien tot heersende klasse. Wat in de strijd groeit, is de wordende arbeiders-

democratie van het communisme, de nieuwe maatschappij in de schoot der oude, de wordende gelijkheid in de maatschappij der ongelijkheid.

En hiertegen moeten er bijtijds garanties voor de voorrechten en de toekomstige heerserspositie der naar macht strevende minderheid komen. In de organisaties, in die naar een nieuwe maatschappij-orde zich bewegende strijdvormen zelf. Daarin moet het beginsel van de ongelijkheid, dat is het beginsel van de voorrechten der élite boven de „gewone“ arbeiders, worden gepropageerd en aanvaard.

Op de basis van deze idee: De toekomst is aan de nieuwe middenstand, aan de radicale intelligentsia. Moet dan deze middenlaag worden gemobiliseerd om aan de kop en de top en door middel van de arbeidersmassa's haar strijd tegen de tegenwoordige - kapitaal-bezitters uit te vechten, dan moet ze zich van „garanties“ tegen de gelijkmakende „tyrannie“ dier massa in de strijdorganisaties voorzien en zich zo de weg naar het doel: beheersing van de maatschappij en de meerderheid door de élite-minderheid, verzekeren. Of dit mogelijk is, wát dit voor de strijd der arbeiders zou betekenen, en hoe dit verder in de artikelen van J. L. duidelijk arbeidersvijandig, defaitistisch en, als 't er op aan komt, pro-kapitalistisch tot uiting komt, zullen we in een volgend artikel behandelen.

Langs de straat

Langs alle straten spoedden mensen zich die Zaterdagavond naar het Leidse Plein, waar de „Ontwaakte Draak“ ons sinnebeeldig de bevrijding van China zou vertolken. De toegangen tot het Leidse Plein één mensenzee, die tevergeefs trachtte een glimp op te vangen van het, door de van ouds bekende „knollen“ der bereiden politie Jegggehouden plein.

Om 11 uur zou het feest beginnen, maar voor dien hadden er heel wat mensen genoeg van, want wat ze te zien kregen was een veronting, die hen alle „bevrijdings“-vreugd grondig vergalde.

Op het dak van het KLM-huisje waren wat mensen geklommen, met en zonder vergunning. Plotseling verschenen er tussen de rustig-wachtenden op het dak politie-uniformen. Die, zonder vergunning, werden er door de politie afgejaagd, en dat ging niet zo zachtmoedig.

Een opgeschoten arbeidersjongetje werd door twee politie-agenten, laten we zeggen „beleefd verzocht“ eraf te gaan. Het leek meer op een Japanse, dan op een Chinese voorstelling. Jiu-Jitsu is toch Japans? De krachten waren echter ongelijk verdeeld, twee grote agenten tegen een kleine jongen. Toen het kind „knock out“ was en ten einde raad aan het dak hing om eraf te springen, kwam de gummistok erbij te pas en sloeg „onverveerd“ los op de handen, die de dakrand omklemd hielden.

De menigte betuigde huide haar bijval. Met gejuur, gefluit en geschreeuwde scheldnamen: „nazi-agenten, a.s.-honden, gestapo-zwijnen, enz.“ brulde het Amsterdamse publiek zijn bevrijdingsvreugd uit.

Toen de mensen gingen hollen, omdat er gechargeerd werd met de blanke sabel en er in de verte in de lucht geschoten werd, zijn we naar huis gegaan. Later hoorden we, dat de voorstelling van „De ontwaakte draak“ niet is doorgegaan. Het was na al dit moois ook niet meer nodig.

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

De sexuele vrijmoedigheid

Als we deze week nog eens mogen terugkomen op het in de tegenwoordige tijd zo duidelijk aan de dag tredende verschijnsel van de sexuele vrijmoedigheid, waarbij de jonge generatie de oude wetten der moraal rustig naast zich neerlegt, dan zouden we nog enige opmerkingen willen maken. We hebben het verval van de oude moraal op dit gebied vanuit twee kanten belicht, hoewel het onderwerp daarmee geenszins is uitgeput. Ten eerste vanuit de slechte economische verhoudingen, die 't stichten van een gezin op jeugdige leeftijd zo zeer bemoeilijken. Ten tweede, en dat is een veel belangrijker kant van 't geval, vanuit het verloren gaan van het vertrouwen in het gehele huidige maatschappelijke samenstel. Zoals het liberale kapitalisme in ontbinding is, zo zijn nu ook de oude opvattingen van de mensen op vrijwel alle gebieden in ontbinding. Maar terwijl het kapitalisme zich in het neo-fascisme nieuwe grondslagen tracht te geven, kan dit voor de mensen geen nieuwe geestelijke vernieuwing brengen. Het neo-fascisme drijft de mensen wel tot grote collectiviteiten bijeen, maar het is een organisatie, die over de massa's wordt getrokken. Het is een uiterlijke organisatie van de mensen. Maar pas als de organisatie der mensen een stuk werk van hen zelf is, als deze dus „van binnen uit“ komt, kan ook een innerlijke organisatie van de eigen geestelijke krachten tot stand komen. Eerst dan kunnen nieuwe persoonlijkheden ontstaan, die een houvast vinden in nieuwe waarde-oordelen over goed en kwaad, over recht en onrecht, nut en onnut en over nieuwe levensdoelen, die we te zamen moraal noemen.

Het heeft daarom absoluut geen kans op enig uitzicht, de oude zedewetten weer nieuw leven in te blazen door preken of bedreigingen of strafbepalingen. Hier moet eenvoudig worden uitgegaan van de gegeven toestand en daaruit moeten de konsequenties worden getrokken. Dat is dan in de eerste plaats, dat het recht op buitenechtelijk geslachtverkeer erkend moet worden, ongeacht, of we het als een vooruitgang of een achteruitgang beschouwen. De jeugd heeft het zich veroverd en we hebben deze verovering eenvoudig bij de nieuwe geestelijke inventaris van de mensen in te boeken. Want het zal niets baten, als we het niet inboeken.

Dit betekent echter in de tweede plaats, dat sexuele voorlichting nu meer dan ooit noodzakelijk is. Het is een onderwerp, dat in volle openlijkheid en uitvoerigheid voor de rijpere jeugd behandeld moet worden. Sexuele hygiëne, voorbehoedsmiddelen naar soort en toepassing, de voor- en nadelen dienen uitvoerig besproken. En dat deze voorbehoedsmiddelen gemakkelijk beschikbaar gesteld moeten worden, spreekt daarbij vanzelf. Ongewenste zwangerschap, die ondanks voorlichting en voorbehoedsmiddelen toch voor zal komen, dient door dokters ongedaan gemaakt te worden voor ieder, die dat verlangt.

Dit is de konsequentie van de huidige toestand. Het is dwaas, terug te zien naar wat vroeger was, omdat daarmee geen enkel van de nu ter discussie staande vraagstukken wordt opgelost. Hier moeten eenvoudige nieuwe banen begaan worden, omdat het praktische leven het onverbidde eist. Want het ziet er niet naar uit, dat de jeugd zich de sexuele vrijmoedigheid weer zal laten afpakken. We hebben hier immers te doen met een proces van geestelijke omvorming, dat zich in het bijzonder bij de vrouwen in de laatste tientallen van jaren bezig is te voltrekken. En de bronnen, waaruit deze geestelijke omvorming wordt gevoed, houden bij de komende neo-fascistische ordening niet op te vloeien, maar ze worden er eerder nog rijker uit gevoed.

Men vraagt zich wel eens af, in hoeverre we hier met een maatschappelijke vooruitgang of met een achteruitgang te doen hebben. Het is een zinloze vraag. De menselijke geest legt de levenservaringen in korte formules vast, waardoor niet telkens een uitvoerig denkproces aan het handelen vooraf behoefte te gaan. We werken dus voor het

grootste deel van ons leven met oude formules. En naarmate we ouder worden, wordt het moeilijker, de oude formules door nieuwe te vervangen. Naarmate we ouder worden, worden we ongevoeliger voor nieuwe levenservaringen, of we persen de nieuwe ervaringen met geweld in de oude formules. De menselijke geest is in de eerste plaats een conservatief orgaan. Wie nu bij de oude formules van de zedelijke moraal groot geworden is, zal over het geheel genomen, het verloren raken van de oude zedewetten als een aanslag op eigen denkgewoonten voelen en hij

Voor mij op tafel ligt het boek „Druiven der Gramschap“, geschreven door den Amerikaansen auteur John Steinbeck. Zij die het gelezen hebben, voelen zich niet meer eenzaam in het leven. We weten het wel, boeken veranderen de wereld niet, maar sinds mensenheugenis stemmen eerlijke, waarachtige woorden tot nadenken en geven nieuwe kracht tot strijd. Zo schrijft John Steinbeck. Door zijn eenvoudige, krachtige taal voelt men het leed van anderen en van zichzelf. En uit het sobere verhaal voelt men de kameraadschap en de solidariteit van allen, die werken, over de gehele wereld. Het boek verhaalt ons over landarbeiders, die van hun land verdreven worden door... ja, door wie?

Zij weten het niet. Hun pachtheer was de bank. Nu komen de tractoren, en ploegen hun erf om. Zij pakken een geweer en willen den man, die hen dat aandoet, te lijf.

De mannen zijn boos, schrijft Steinbeck, ze praten onder elkaar.

„Grootvader heeft dit land ontgonnen en hij moest de Indianen doden, en verdrijven. En vader werd hier geboren, en hij vocht tegen onkruid, en slangen. Toen kwam er een slecht jaar en hij moest een beetje geld lenen. En wij zijn hier geboren. „Daar, in de deur — onze kinderen, zijn hier geboren. En vader moest geld lenen. De bank was toen eigenaar van het land, maar wij bleven er op en we kregen een klein beetje, van wat we verbouwen.“

„Dat weten we — dat weten we, allemaal. Wij zijn het niet, het is de bank. Een bank is geen mens. Een eigenaar met twintigduizend hectare, is ook geen mens.“

„Dat is het monster...“

Wat moet de slaaf van dit naamloos monster doen? Moet hij zijn geweer grijpen en richten op den bankdirecteur? Je wordt er voor opgehangen, je krijgt de elektrische stoel of je gaat naar de guillotine. 's Lands wijs, 's lands eer.

Je hebt dan den bankdirecteur gedood, maar het monster leeft nog. En zonder jou zuigt het zich ook dieper vast in de maatschappij. Want het monster is een parasiet. Het leeft van jouw arbeid. Wil je niet werken, dan komt de Staat. Want het monster is de Staat en de Staat het monster. Er is voor de slaaf geen ontkomen aan. Alles spant samen. Het monster rolt over zijn erf en de slaaf vertrekt met vrouw en kinderen. Over de ge-

ziet het nieuwe als een achteruitgang. Maar de jongeren, voor wie de oude formules kracht hebben, ligt het heel anders. Hier behoeft het nieuwe tot de eigenlijke denkgewoonten dus spreek het vanzelf, dat het voor hen een achteruitgang betekent. Op de nieuwe verandering bouwt zich een nieuw zieleven op, waar het oude niets aanlokkelijks heeft. Voor de jeugd is het een vooruitgang.

Dat wil helemaal niet zeggen, dat de jonge generatie hiermede een zekere stabiliteit in haar

BOEKBREKING

hele wereld trekken de slaven, door het monster voortgejaagd... en zij hongerden.

Deze paria's worden gehaat door hen, die ze niet meer kunnen leven van. Het monster hen betalen wil, worden slaven van het verzet doodgeknuppeld. Dat nu met een knots of door de geestesgebeurtenis, maakt geen verschil. Het kleine gemeenschap van werkers kunnen leven. Zij weten, dat de honger de paria's dwingt, te werken voor minder dan zij verdienen. Het monster zal lonen drukken, omdat paria's kinderen hebben, kinderen, waarvan de buikjes zwollen zijn van honger. Het monster speelt de werkloze slaaf tegen de werkloze slaaf uit. Beiden zijn niet bij machte te vernietigen en hateren dus elkaar. Maar het monster is onaanvaardbaar. Een miljoenenleger van werklozen heeft het nieuwe winstmogelijkheden. Een arbeidsreserve van miljoenen, elkaar het brood uit de mond stelen.

John Steinbeck beschrijft de tragedie van een leger van honderdduizenden boeren, die trekken naar het westen. Hun boot is de wrakke vrachtauto, die gekocht is met het geld, dat hun huisboel opbracht. Ze kamperen 's nachts onder het dekzeil en als ze nog wat geld over hebben, en als ze onder het dekzeil.

Verdreven van hun grond, trekken mensen op in hun schamele voertuigen. Ze hopen op een nieuwe toekomst in warme land, Californië, waarvan de kleurde strooibiljetten hun vertellen, dat daar de druiven in overvloed groeien en wachten om door nijvere handen geplukt te worden. Een land, overvloeiende van melk en honing. Waar huizen, de witte vriendelijke huizen, weelderige tuinen liggen! Een gezegeland.

Maar de druiven, die er groeien, worden druiven der gramschap. Dit leger, gevoerd door honger en ellende, wordt gebruikt als stakingbreker. Het moet lonen naar beneden drijven. Deze massa werklaven zorgen, dat mensenarbeid geen stuiver waarde heeft. En het monster regeert...!

Stap voor stap door het boek heen, deze verwonderde boeren begrijpen, zij misbruikt worden. Hoe zij de slaaf offers zijn bij de ontwikkeling van de industrie-kapitaal tot naamloos kapitalisme. Hoe de monopolisering van het kapitaal

over het seksuele verkeer heeft bereikt. Het individualisme, het ieder op zijn gelegenheid zalig worden, een geestelijke natuur, die nagenoeg geheel op de persoonlijke bescherming en op de zelfbevrediging is gebouwd, staat in het middelpunt van denken en van het gevoelsleven. Dat is de armoede jeugd. Maar dat is geen blijvende toestand.

De komende maatschappelijke strijd brengt dit individualisme steeds krachtiger slagen toe, door alleen in collectiviteiten gestreden kan worden.

arbeiders tot slaven der maatschappij.

meer de slaven het werk neergooien, dat ze niet meer kunnen leven van. Het monster hen betalen wil, worden slaven van het verzet doodgeknuppeld. Dat nu met een knots of door de geestesgebeurtenis, maakt geen verschil. Het kleine gemeenschap van werkers kunnen leven. Zij weten, dat de honger de paria's dwingt, te werken voor minder dan zij verdienen. Het monster zal lonen drukken, omdat paria's kinderen hebben, kinderen, waarvan de buikjes zwollen zijn van honger. Het monster speelt de werkloze slaaf tegen de werkloze slaaf uit. Beiden zijn niet bij machte te vernietigen en hateren dus elkaar. Maar het monster is onaanvaardbaar. Een miljoenenleger van werklozen heeft het nieuwe winstmogelijkheden. Een arbeidsreserve van miljoenen, elkaar het brood uit de mond stelen.

er het lezen kom je tot de conclusie, dat de handen, die je hoofd steunden, zich hurken neer en de vrouwen en kinderen luisteren. Zie-je, hier is het knooppunt voor hen, die verandering hateren en revolutie vrezen. Houdt deze twee gehurkte mannen apart, zorgt, dat ze elkaar hateren, vrezen, wantrouwen. Hier wordt de eerste steen gelegd, van wat men vreest. Dit is de broedplaats. Want hier wordt: „Ik heb mijn land verloren“ veranderd; een cel deelt zich en uit de deling groeit langzaam datgene, wat men haat — „Wij hebben ons land verloren.“ Hier is het gevaar, want twee mannen zijn niet zo eenzaam en ontzet als één. En uit dit eerste „wij“ groeit iets, dat nog gevaarlijker is: „Ik heb een beetje eten“ plus „Ik heb niets“. Als van deze som de uitkomst is „Wij hebben een beetje eten“, dan is de zaak nog op gang, dan heeft de beweging richting. Nu alleen nog maar een kleine vermenigvuldiging, en dit land, deze tractor zijn van ons. De twee mannen, gehurkt in een droge sloot, het kleine vuur, de karbonaden kokend in één pot, de stille vrouwen, met harde ogen; daarachter de kinderen met hun zielen luisterend naar woorden, die hun verstand niet begrijpt. De nacht valt. De baby is verkouden. Hier, neem deze deken. Het is een wollen deken. Het was de deken van mijn moeder — neem haar voor de baby. Dit is 't, wat gebombardeerd moet worden. Dit is de eerste stap — van „ik“ naar „wij“.

schrijft:

„Dit kan men zeggen van de mens, wanneer wereldbeschouwingen veranderen en ten onder gaan, wanneer scholen en filosofieën, wanneer de nauwe, donkere paden van nationale, religieuze en economische ideeën groeien en uiteen vallen, streeft en strompelt de mens voorwaarts, hoe pijnlijk en desillusiebrekend het soms is. Als hij eenmaal een stap voorwaarts gedaan heeft, kan hij teruggliden, maar slechts een halve stap, nooit de hele stap terug. Dit kan men zeggen en men weet het, maar het doet niets. Dit moet men weten, wanneer de bommen omlaag schieten uit de zwarte, onheilspellende vliegtuigen op het marktplein. Wee de tijd, dat de mens zelf niet wil lijden en sterft voor een idee, want deze ene eigenschap is de grondslag van de mens zelf, en deze ene eigenschap is de mens, en kenmerkt hem als het schoonste wezen in het universum“.

den voor het levensonderhoud en voor maatschappelijke waardigheid. De zelforganisatie van de werkende bevolking wordt tot gebiedende eis en daarin wordt ieder persoonlijk pas iets als onderdeel van het strijdende „wij“. Dan ontstaat pas de geestelijke achtergrond van wederkerige afhankelijkheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid, die het kenmerk zal zijn van de nieuwe mensen. En daarmee ontstaat dan ook pas een nieuwe achtergrond voor een nieuwe regeling der seksuele betrekkingen, waarvan de vormen nog niet zijn te voorzien.

Dit zijn woorden, die men nodig heeft in tijden als deze. In een verworden maatschappij waar proletariërs als paria's leven in verwoeste steden tussen puinhopen en lijken. Hieraan kunnen we ons vastklampen en wee het monster, dat nu nog grijnst. En het militarisme, — een machtsfactor van het monster —, de bandeloze wellust, waarmede men verdeelt en heerst; de industrie- en havenbaronnen, de wetgevers en klassejustitie; zij zien de grond voor hun voeten openscheuren, het monster wankelt en valt machteloos ter aarde, als de kiemen van het enkelvoud zich vermeerdert tot een veelvoud. John Steinbeck schrijft daar over:

„En in de nacht kampeert één gezin in een droge sloot en een andere familie komt erbij en ze slaan hun tenten naast elkaar op. De twee mannen hurken neer en de vrouwen en kinderen luisteren. Zie-je, hier is het knooppunt voor hen, die verandering hateren en revolutie vrezen. Houdt deze twee gehurkte mannen apart, zorgt, dat ze elkaar hateren, vrezen, wantrouwen. Hier wordt de eerste steen gelegd, van wat men vreest. Dit is de broedplaats. Want hier wordt: „Ik heb mijn land verloren“ veranderd; een cel deelt zich en uit de deling groeit langzaam datgene, wat men haat — „Wij hebben ons land verloren.“ Hier is het gevaar, want twee mannen zijn niet zo eenzaam en ontzet als één. En uit dit eerste „wij“ groeit iets, dat nog gevaarlijker is: „Ik heb een beetje eten“ plus „Ik heb niets“. Als van deze som de uitkomst is „Wij hebben een beetje eten“, dan is de zaak nog op gang, dan heeft de beweging richting. Nu alleen nog maar een kleine vermenigvuldiging, en dit land, deze tractor zijn van ons. De twee mannen, gehurkt in een droge sloot, het kleine vuur, de karbonaden kokend in één pot, de stille vrouwen, met harde ogen; daarachter de kinderen met hun zielen luisterend naar woorden, die hun verstand niet begrijpt. De nacht valt. De baby is verkouden. Hier, neem deze deken. Het is een wollen deken. Het was de deken van mijn moeder — neem haar voor de baby. Dit is 't, wat gebombardeerd moet worden. Dit is de eerste stap — van „ik“ naar „wij“.

(Uit: „De Druiven der Gramschap“ van John Steinbeck. Uitgegeven door Van Holkema en Warendorf N.V.)

Even rusten, voor wij verder gaan

Vijf lange jaren van strijd tegen den onderdrukker, vijf jaren van moedige strijd tegen brutaal geweld, tegen leugen en bedrog, voor vrijheid, recht en democratie! Ze liggen achter ons en wat onwennig staan we, na de ontzettende duisternis, in het heldere licht van de herkegen vrijheid. We knippen met de ogen tegen 't al te helle licht. Maar we staan stevig op onze benen, we vallen niet.... Toch gaat onze mond van verbazing wijd open, als we luisteren naar de radio, naar „het kwartier van de arbeid“, zoals dit werd uitgezonden op Donderdag 23 Augustus. Dromen we?

Neen, we dromen niet, en we zijn ook nog normaal. We zijn er alleen maar ingetippeld, zoals we er nog nooit ingetippeld zijn. Ze zeiden ons, te vechten tegen de bedriegelijke leuzen van het nationaal-„socialisme“, en dat hebben we trouw gedaan. En nu zijn we opnieuw aangeland in de wereld van het nationaal-„socialisme“. Waar zijn alle democratische rechten, waar alle vrijheden, waar de democratie? Het corporatief „socialisme“ van Mussolini en het nationaal „socialisme“ van Hitler worden netjes opgepoetst, en opnieuw gaan daverende redevoeringen door de lucht over de nieuwe maatschappelijke ordening, over de geborgenheid van den arbeider, over zijn rechten en zijn plichten, over zijn medezeggenschap en mede-verantwoordelijkheid. Wij kennen het lied en wij kennen de wijs.

Kameraden, laat ons volmondig erkennen, dat we bevestigd zijn. En laat ons een ogenblikje uitrusten en het terrein verkennen, voordat we verder gaan. Eerst even uitrusten, gij mijnwerkers en havenarbeiders, en ook gij, eeuwige werklozen. Ja, zelfs gij, nimmer rustende arbeidersvrouwen, die deze winter achter de handkar liep op uw eindeloze tochten om voedsel.... gij allen, ziet om u heen. Kijkt recht in de ogen van uw makkers en in die van hun vrouwen. Ziet gij, dat het kameraden zijn, even ellendig en uitgeleerd als gij zelf? Ziet gij, dat hun kinderen ook in hun lompen gaan en zonder schoeisel? Ook zij zoeken naar de juiste weg, die hen uit deze ellende voeren zal. Benut deze rustpauze, om te leren beseffen, dat gij allen kameraden zijt, dat ge met elkander hebt te zoeken naar nieuwe vormen van strijd.

Strijd, die ons, of wij willen of niet, zal worden opgedrongen in deze „nieuwe“ wereld, waarin wij terechtgekomen zijn, deze gloednieuwe wereld van echt-Nederlands nationaal „socialisme“, of corporatief-„socialisme“ of personalistisch-„socialisme“.

Luistert even naar hetgeen een oude kameraad u gaat voorlezen over een stukje klassenstrijd, gestreden in 1904, in een stad, ergens in Rusland. Dus lang geleden en in een land, waar de arbeiders niet gewend waren aan vrijheid, aan recht en aan democratie, zoals wij dit waren. Toch is het ongetwijfeld de havenstaking te Rotterdam, die deze oude kameraad ertoe brengt juist deze episode uit de zeer langdurige strijd der Russische arbeiders thans voor te lezen:

„In Kiëf begint op 21 Juli de staking in de spoorwegplaatsen. Ook hier is de directe aanleiding misereabele arbeidsvoorwaarden, looneisen worden gesteld. De volgende dag volgen de gietrijen dit voorbeeld. Op 23 Juli vindt een voorval plaats, dat het teken voor de algemene staking wordt. 's Nachts worden twee afgewaardigde der spoorwegarbeiders aangehouden; de stakers eisen onmiddellijk hun vrijlating, en als deze niet verleend wordt, besluiten ze, de treinen niet uit de stad te laten vertrekken. Aan 't station zetten zich al de stakers met vrouw en kind op 't spoor — een mensenzee. Men dreigt met gewoensalvo's. De arbeiders onthouden hun borst en roepen: „Schiet!“ Een salvo wordt op de weerloze, zittende menigte afgevuurd en 30-40 lijken, waaronder vrou-

Vervolg op pagina 5

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

DE GELDZUIVERING

In de loop van de volgende weken zal blijken, dat de geldzuivering een serie van regeringsmaatregelen zal omvatten. We zullen nog genoeg gelegenheid krijgen, deze maatregelen nader te beschouwen. Waar we ons heden slechts mee zullen bezig houden, zal niet anders zijn dan de algemene grondslagen, waarop de geldzuivering berust en de consequenties, die hieruit voor de werkende bevolking voortvloeien.

Teneinde een behoorlijk inzicht in de bedoelingen van de regering te krijgen is het wenselijk, nog eens in het kort de geldmanipulaties van de Duitse bezetting de revue te laten passeren.

De gehele Duitse oorlogseconomie was vooral de laatste jaren erop gericht, zoveel mogelijk productie- en levensmiddelen uit Nederland weg te slepen. Doordat Duitsland deze goederen niet met andere goederen betaalde, maar met papiergeld, ontstond hier een overvloed aan geldmiddelen, waartegenover dus geen goederen stonden. Ofschoon er officieel wel een prijs- en loonstelsel bestond, maar de productie- en levensmiddelen in een veel te kleine hoeveelheid aanwezig waren, stegen de goederenprijzen op de zwarte markt tot fantastische hoogten.

Voor zover productie en handel mogelijk waren, werd de overvloedige hoeveelheid geld gebruikt, om tegen elkaar op te bieden en zich zodoende in het bezit te stellen van winst of van direct te consumeren goederen. Afgezien van het tekort aan productie- en levensmiddelen, was het resultaat hiervan, dat een regelmatige productie niet meer mogelijk was, want voorwaarde hiervoor is, dat er min of meer vaste calculatieschema's moeten kunnen worden gemaakt.

Na de ineenstorting van het Duitse fascisme, stond de Nederlandse bourgeoisie voor de taak orde te scheppen in de chaos, die was achtergelaten. Zij stond voor een geweldig grote staats-schuld, een overvloedige hoeveelheid aan geldmiddelen in verhouding tot de aanwezige goederen en daartegenover een welig bloeiende zwarte handel en een veranderende economische structuur van het land.

Wat echter in principe reeds gold gedurende de bezetting, gold ook voor de periode daarna. Door het voortdurend opdrijven der prijzen was het onmogelijk, vaste calculatie-schema's te maken. Daardoor was van een regelmatige productie, die voorwaarde is voor elke opbouw van het bedrijfsleven, geen sprake. Het werd dan ook duidelijk, dat operatief ingrijpen geboden was.

Een der meest noodige dingen is, dat het bedrijfsleven „met het oog op zijn calculaties“ moet weten waar het aan toe is...“ dit zegt de regering en dit is juist. Want kunnen er geen betrouwbare calculaties worden gemaakt, dan is noch een binnenlandse, noch een op het buitenland gerichte productie mogelijk.

Het buitenland gaat er niet toe over met Nederland in vaste handelsrelatie te treden, indien er geen vaste verhouding bestaat tussen de Nederlandse en de buitenlandse munteenheid. Want wanneer deze niet aanwezig is, kan de buitenlandse exporteur zijn winsten niet van te voren berekenen en zijn productie niet regelmatig op de export instellen.

Maar omgekeerd moet ook de Nederlandse exporteerende industrie van te voren weten, dat de goederen, die in het buitenland worden gekocht, niet door voortdurende koersschommelingen in de war worden gebracht en verder, dat de onderlinge verrekeringen in het binnenland niet door grote prijsverschuivingen op losse schroeven worden gezet. Dat dus de zwarte handel, en dat vooral voorzover zij zich op het gebied van de productie beweegt, praktisch verdwijnt. Het betekent in het kort, dat de opbouw slechts mogelijk is bij een goed functionerend en gecontroleerd prijsstelsel.

Uit het bovenstaande blijkt dus, dat de geldsanering slechts kan worden begrepen binnen het algemene kader van de opbouw van het Nederlandse bedrijfsleven.

Het heeft geen zin hier nog eens op te noemen de omvangrijke vernielingen die door de Duitse troepen zijn aangericht. Belangrijker is dit ver-

band is, er op te wijzen, dat belangrijke inkomsten, waarmee vóór 1939 het overschot van de Nederlandse invoer werd betaald, nu geheel of gedeeltelijk zullen wegvallen.

Dit heeft tot gevolg, dat de opbouw van het Nederlands bedrijfsleven, waarmee geweldige kapitalen gemoeid zijn, slechts mogelijk is, indien de invoer, zoals de minister Vos zei, „tenminste voor honderd procent door eigen export en diensten gedekt“ worden. Maar voorwaarde voor deze export is, dat de Nederlandse producten door hun lage prijzen de concurrentie in het buitenland kunnen weerstaan.

Bij een kapitalistische productie moet dit alles gepaard gaan met een verlaging of in elk geval geen verhoging van het toch reeds zo buitengewoon lage levenspeil van de werkende bevolking. Zou immers bij de huidige toestand, waarbij dus de invoer voor 100% door uitvoer moet worden gedekt, de arbeidersklasse door werkstakingen of andere middelen van verzet het loonpeil omhoog brengen, dan zou dit betekenen, dat de ondernemersklasse minder winst maakt, dat ze minder mogelijkheden heeft haar bedrijven uit te breiden en dat zij de vaste kosten van het bedrijf niet kan verlagen, hetgeen tot gevolg heeft een mindere concurrentiekracht op de wereldmarkt. Vandaar ook, dat het loonpeil door de regering zal worden geregeld.

De regering wijst er verder op, hoe gevaarlijk de toestand kan worden, indien personen door „brutale overbiedingen de beschikbare goederen en arbeidskracht“ tot zich trekken. Iets uitvoeriger verklaard, wil dit dus zeggen, dat ondernemers, die op eigen winstbejag uit zijn, tegen zwarte prijzen goederen opkopen (hetgeen mogelijk is door hun geld-overschotten) en daarmee dus ook zwarte arbeidskracht aantrekken. Dit heeft tot gevolg, dat de lonen stijgen. Bij de arbeiders ontstaat dus de tendens, zich te wenden tot die bedrijven, waar de hoogste lonen worden betaald. Daarmee zou echter, zowel een regelmatige productie, als de concurrentiekracht van de Nederlandse productie in het buitenland worden verzwakt, omdat de kostprijs stijgt. Dat wil zeggen, dat de uitvoer en daarmee de invoer wordt bemoeilijkt, hetgeen tot gevolg heeft, dat de opbouw wordt belemmerd.

Doordat deze zwarte bedrijven het loonpeil, bekeken vanuit het standpunt eener ondernemerspolitiek, „bederven“ en de arbeidersklasse juist in haar levenspeil moet worden teruggeschreefd of wel op het karige peil van vandaag moet blijven staan, betekent dit, dat bij een reeds bestaande ontevredenheid nog een andere komt, n.l. dat het den arbeiders verboden wordt zich tot die productietakken te richten, waar de hoogste lonen worden betaald. Daarmee wordt de onrust nog meer vergroot en komt de opbouw nog meer in gevaar. Vandaar dan ook, dat de regering zegt, dat de „brutale overbiedingen“ „in het algemeen een gevaar voor de rust op de verschillende markten, in de eerste plaats op de arbeidsmarkt...“ vormen.

Het algemeen kapitalistisch belang staat hier op het spel. De regering kan niet toelaten, dat de verschillende ondernemers hun eigen gang gaan, want zij zouden hun productie richten, zowel wat soort als wat aantal betreft op die takken van bedrijf, waarin de meeste winst wordt gemaakt; en dat zeker indien zij over overvloedige geldmiddelen beschikken. Door de veranderingen, die zich echter in het economisch leven na 1939 hier te lande hebben voltrokken, is een opbouw echter pas mogelijk, als de invoer voor de volle 100% door uitvoer wordt gedekt en als de uitgevoerde producten op de wereldmarkt kunnen concurreren.

Daarvoor is echter nodig, dat niet alleen de regering de controle over binnenlandse en buitenlandse handel overneemt, maar ook, dat zij ingrijpt in het prijspeil, hetgeen onder deze omstandigheden pas enig effect heeft, indien zij de geldcirculatie geheel onder haar controle brengt.

Daardoor wordt het haar mogelijk de overvloedige geldmiddelen uit de circulatie te nemen, een opdriving der prijzen te verhinderen, vaste calculatie-schema's mogelijk te maken en zodoende een winstgevende opbouw voor te bereiden.

Door deze maatregelen uit te voeren, handelt de regering dus in het belang der ondernemersklasse, handelt zij om de winstproductie te behouden, die nu niet meer particulier, maar allé onder de directie van de staat kan plaatsvinden. Daardoor is de regering, of anders gezegd, staat, de algemene belangen-vertegenwoordiger van de ondernemersklasse.

Tegen de achtergrond van deze feiten is het begrijpelijk, dat wij niet instemmen met de knikkers en de „puinruimers“. Wij beschouwen deze geldsanering veel meer als de noodzakelijke consequentie van een door de staat geleide economie op kapitalistische grondslag. Dat het derdaad een door de staat geleide economie is, is duidelijk. Van ingeleverde gelden zal een deel bestemd worden aan belastingbetaling en aan gedwongen lenen, een ander deel zal de vorm van een gedwongen spaarpotje aannemen, waarbij de arbeiders eens een extra rente mogen kweken, hetgeen blijkbaar volgens de regering, ondanks hun karig inkomen, nog wel kunnen dragen. De zal een bestemming krijgen,“ die in het kader van het herstel toelaatbaar“ is, en waarop zeker toezicht“ moet „worden uitgeoefend om economische ontwikkeling in sociaal en economisch verantwoorde banen te leiden“. Dat dus zeggen, dat de regering zoveel geldjungle in het circulatieproces spuit, als zij nodig heeft, om de productie te behouden. Elke ondernemer zal dan pas kunnen werken als hij van de regering toestemming verkrijgt, een deel van zijn saldo te ontdoen. En wat hij voor dit geld bekostigen, staat voor hem vast omlijnd. Alleen wat hij mag produceren, maar ook hoeveel. De regering bepaalt dus feitelijk zowel productiegrootte als de productie-richting.

Daarmee heeft de regering dus feitelijk de hele controle op het bedrijfsleven in handen, geen gelijktijdig inhoudt, een toezicht op grootte en de besteding van de gemaakte winst in het belang van de ondernemers zelf. De geldsanering is een van de eerste ingrijpende regeringsmaatregelen die tot doel hebben, de bouw van het ondernemersbejag, ten koste van de arbeidersklasse, veilig te stellen.

Even rusten, voor wij verder gaan.

Vervolg van pag.

wen en kinderen, blijven ter plaatse. Bij deze mare staat gans Kief op voorspraak. De lijken der vermoorden worden door de menigte opgenomen en in een opocht rondgedragen. Vergaderingen, voeringen, aanhoudingen, enkele straffechten — Kief staat midden in de revolutie.

Waarom leest de oudere kameraad juist episode voor uit de langdurige, felle klassstrijd, die vanaf 1894 tot einde 1906 bijna onafgebroken gestreden werd? Wil hij daarmee te kennen geven, dat het niet goed was van havenarbeiders om j.l. 18 Augustus de staking te heffen, omdat bloedvergieten anders vermijdbaar was? Neen, het is verre van dat. Een colonne heeft reeds Tientsin bereikt, de strijd in de straten van de stad duurt voort. Andere communistische troepen zouden de steden Wanning en Nanyoan, alsmede de haven Tsingtao naderen.

Engeland, de V.S. en Rusland zullen een gemeenschappelijke actie ondernemen, om een dreigende burgeroorlog in China af te wenden. De Russisch-Chinees verdrag, waarbij wel de centrale regering van Tsjingking, maar niet het communistische China in het „nieuwe“ maatschappij, die onafhankelijk wordt, zal door de Chinese boeren in opstand gekomen zijn, als een ernstige aanpak worden gevoeld. Ze hebben nu onderhandelingen met Tsjing Kai Tsiek geopend, om een compromis te komen. Wie daarbij de hand heeft, is duidelijk. De vraag, welke betekenis het Verdrag voor China. Volgens „De Waarheid“ de

Russisch - Chinees Verdrag

18 Augustus is tussen Rusland en China een verdrag van wederzijdse vriendschap en bijstand gesloten voor de tijd van dertig jaar. Het verdrag bepaalt, dat Rusland zich uit de Oost-Chinese spoorlijnen gedurende 30 jaar onder gemeenschappelijk beheer van de Russen en de Chinezen zullen komen. Daarenboven een vrijhaven en Port Arthur wordt een gemeenschappelijke vlootbasis van China en Rusland. Ten opzichte van de binnenlandse vrijheden van China, verklaarde Rusland, daarin niet te mengen.

Wat over de betekenis van dit verdrag wel en ander te zeggen. Het verdrag is afgesloten met de officiële Chinese regering, die onder de leiding van Tsang Kai Tsiek staat, een Westerse begrippen fascistische generaal, die in 1927 bij de verovering van Sjanghai door de communisten, die actief aan de verovering van deze stad hadden deelgenomen, liet vermoorden en terstond de vakverenigingen ontbond. De proletarische en verproletariseerde beweging had haar diensten, om Tsang Kai Tsiek de macht te helpen, verricht en kon dus haar hemelse voorvaderen gaan. Het op het ogenblik met de Chinese regering af te sluiten, ervaren we uit „De Waarheid“ van 18 september. We lezen daar:

De basis van de huidige regering wordt gevormd door een betrekkelijk kleine groep van welgestelde industriëlen en bankiers. Tsang Kai Tsieks echtgenote is een zuster van een der meest invloedrijke Sjanghai bankiers, die zelf lange tijd minister van financiën was.“

De zelfstandige Chinese regering. Maar ze is natuurlijk niet geheel en al zelfstandig. De tegen Japan maakte vooral Amerikaanse noodzakelijk en dat brengt altijd afhankelijkheid mee. China kreeg wapens op de vooravond van de leen- en pachtverdragen en Amerika tevens voor de oorlogvoering en voor een deel van het burgerlijk bestuur. De Amerikaanse generaal Wedemeyer heeft het oppervlak over de Chinese legers en een hele staf Amerikaanse burgerlijke adviseurs staat de regering bij in het bestuur van het land. Het zijn er grote delen van China, die zich het centrale bestuur hebben logemaakt en de boerenmassa's een eigen bestuur en een leger hebben gevormd. Dat is wat „communistisch“ China genoemd wordt. Hiervan doet de provincie Jehan de laatste tijd van spreken. Deze provincie omvat een bevolking van 80 à 90 miljoen mensen en kan dus legers op de been brengen, die in de strijd tegen Japan werden ingezet. Hieromtrent bracht „Parool“ van 23 Augustus het volgende be-

„Het „Dagblad van Nieuw China“ heeft bericht, dat de communistische troepen in Noord- en Centraal China „hun krachten hebben verzameld voor een algeheel offensief“. Een colonne heeft reeds Tientsin bereikt, de strijd in de straten van de stad duurt voort. Andere communistische troepen zouden de steden Wanning en Nanyoan, alsmede de haven Tsingtao naderen. Engeland, de V.S. en Rusland zullen een gemeenschappelijke actie ondernemen, om een dreigende burgeroorlog in China af te wenden.“

De Russisch-Chinees verdrag, waarbij wel de centrale regering van Tsjingking, maar niet het communistische China in het „nieuwe“ maatschappij, die onafhankelijk wordt, zal door de Chinese boeren in opstand gekomen zijn, als een ernstige aanpak worden gevoeld. Ze hebben nu onderhandelingen met Tsjing Kai Tsiek geopend, om een compromis te komen. Wie daarbij de hand heeft, is duidelijk. De vraag, welke betekenis het Verdrag voor China. Volgens „De Waarheid“ de

volgende: „Het betekent voor China een krachtige afweer van dreigende imperialistische bedreigingen van Engeland en Amerika“. Dat wil dus zeggen, dat het verdrag geen element in de „eeuwige vrede“ van Potsdam is, maar een schakel in de voorbereiding van een nieuwe oorlog. Trouwens, de plannen van Rusland om een nieuwe grote vloot te bouwen (Parool 23 Aug.) duiden eveneens in die richting. Volgens „De Waarheid“ zal het nu de taak van de vooruitstrevende kringen in het Chinese volk zijn, de zaak van de democratie in eigen huis te verwezenlijken.

Wie zich enige rekenschap omtrent de voorwaarden van de industriële opbouw geeft, moet tot de erkenning komen, dat de democratie, die hieruit te voorschijn zal komen, van een zeer bedenkelijke soort moet zijn. Het leidt geen twijfel, of China wordt een groot industrieel land. Maar op het ogenblik is er nog betrekkelijk weinig op dit gebied. En daarbij moet vooral in het oog gehouden worden, dat moderne industrie direct zeer grote bedrijven nodig heeft. Hier kan niet in het klein begonnen worden, zoals in West-Europa uit de kleinbedrijven langzamerhand grootbedrijven ontstonden. Hier wordt direct de meest moderne techniek toegepast. Daarmee krijgt de industrie in China op den duur een grote voorsprong, want het begint met de hoogste techniek, die in de andere landen na een lang ontwikkelingsproces werd bereikt. Maar het sluit tevens in, dat alleen met zeer grote kapitalen gewerkt kan worden. Kleine ondernemertjes komen er nauwelijks aan te pas.

Dergelijke industrieën zullen door de grote Westerse kapitaalmaatschappijen, vooral de Amerikaanse, worden opgericht. Maar er komen ook Chinese beleggingen. Het is echter niet aan te nemen, dat de Chinese bourgeoisie nu reeds rijk genoeg is, om de benodigde miljarden voor dit doel beschikbaar te stellen, zodat hier staats-exploïtatie de aangewezen weg is. De staat gaat op grote schaal zelf als ondernemer optreden. Alles wat uit de bevolking gehaald kan worden, wordt door de bezittende klasse van China in de vorm van staatsbezit door haar geëxploiteerd. Ze kan hier niet de directe „eigenaar“ van de productiemiddelen worden. Maar dat doet voor haar weinig ter zake. De hoofzaak is, dat ze het exploitatierecht krijgt, zodat ze het recht van de verdeling van de maatschappelijke rijkdommen aan zich kan trekken.

Voor de arbeidende bevolking van China betekent de komende industrialisatie, dat zich nu pas een eigenlijke industrie-proletariaat op zeer grote schaal gaat vormen. Boeren worden loonarbeiders, die nu bij duizenden in de fabrieken opeen gedreven worden. Het ligt voor de hand, dat deze zich pas vormende klasse nog bitter weinig invloed op de maatschappelijke ordening van staat en bedrijfsleven zal kunnen uitoefenen. Voorlopig moeten de arbeiders zich nog in de nieuwe situatie inleven. Daarom wordt de Chinese maatschappij een sterk in de staat geconcentreerd bedrijfsleven, dat door enkele binnen- en buitenlandse machtsgroepen wordt beheerst. Met andere woorden: China wordt een staat met uitgesproken neo-fascistisch karakter, wat trouwens voor alle „bevrijde koloniale gebieden“ het geval zal zijn. Natuurlijk zal men dit alles wel een uiterlijk democratisch karakter verlenen door het instellen van parlementen en dergelijke, zodat men met trots op een democratische ontwikkeling kan wijzen. Maar dat is alleen massabedrog. De bevolking heeft over de gang van zaken zo goed als niets te zeggen. Onder het mom van parlementair bewind beslissen de grote kapitalismachten van binnen- en buitenland over het wel en wee der bevolking.

MODERNE DEMOCRATIE.

De Revue haalt uit de New Statesman aan: „Laat ons ophouden zulke frases te gebruiken als: de atoomboom plaatst de mensheid voor een keuze. Want mensheid betekent heden: Truman, Attlee, Stalin en een aantal andere belangrijke politici, militairen en oorlogsgeskundigen.“

WAT ONS OPVIEL

In het Oosten van ons land heeft zich een predikant tot den plaatselijken commandant van de aldaar gelegerde Canadezen gewend met de klacht, dat diens manschappen zich, in het botvieren van hun levenslust, te veel met de vrouwelijke jeugd van de aan dominee toevertrouwde kudde bemoeide.

De commandant gaf na het relaas het volgende antwoord: „Maar dominee, U weet toch wel dat in de bijbel staat „Gaaf heen en vermenigvuldigt U“!

Waarop dominee antwoordde: „Zeer juist, maar er staat niet „Vermenigvuldigt U en gaat heen“! De Dageraad, 7 Sept. 1945.

Naar wij in Christoffor lezen, is niet de oelevaar, maar de koekoek de levlingsvogel van de Canadese militairen.

ABESSINIE ONAFHANKELIJK.

We lezen in de „Groene“ van 15 Sept.: „Abessinië houdt op een Italiaanse kolonie te zijn. Terloops moge worden opgemerkt, dat dit niet betekent, dat het nu volkomen onafhankelijk wordt. Zo juist is bekend gemaakt, dat keizer Haile Selassie een olieconcessie, welke zijn hele rijk omvat, heeft verleend aan Sinclair Oil Corporation, deels voor 50 jaar. Deze Amerikaanse maatschappij zal daarvoor den keizer een jaarlijkse uitkering doen en een of meer scholen, ziekenhuizen en wetenschappelijke instellingen bouwen. Verder zal 10 jaar lang een aantal Abessiniërs een Amerikaanse opvoeding ontvangen. Kortom, Abessinië, lange tijd een Brits-Italiaanse invloedssfeer, later Italiaanse kolonie, wordt nu, in economisch opzicht, een kolonie van Amerikaanse oliebelangen. ... Tenslotte komt Abessinië met een eis. Het wenst Eritrea terug. Italië's oudste kolonie, want het wil een eigen verbindingslijn met de zee, nu zijn enige spoorlijn, die naar Djibouti, weer onder Frans beheer gekomen is. Of Amerika achter die Abessijnse eis staat, met andere woorden of de Sinclair Oil de havens Massaua en Assab wil inrichten voor haar export — dat zullen we wel merken.“

HOE HET DUITSE VOLK

NIET OPGEVOED WORDT.

We lezen in „Trouw“ van 15 Sept.: In Duitsland staat de hongersnood voor de deur. Hongeroedeem en dysenterie heersen op grote schaal. Het sterftecijfer te Berlijn overtreft het geboortecijfer zeven maal. De oogst is vrijwel mislukt, met name in de Britse zone. De toestand in de Franse zone is te slechter, daar de Franse troepen hun benodigdheden ter plaatse requireren. Bovendien zwerven er nog steeds een miljoen Polen door het land, die met doodstraffen in toom gehouden moeten worden. Het staat dan ook wel vast, dat wanneer er geen drastische maatregelen genomen worden, er in de komende winter in Duitsland miljoenen mensen een wisse dood tegemoet gaan. Het bericht, dat de burgemeesters in Duitsland opdracht gekregen hebben, zich voor te bereiden op massale begrafeningen, spreekt op dit punt sinistere taal.

RUSSISCH IMPERIALISME.

Oostenrijk produceert een miljoen ton olie per jaar. De Russen onderhandelen nu met de door hen neergezette Voorlopige Regering van Dr. Karl Renner om 50% van de productie af te nemen. Wilde de Voorlopige Regering daar niet in toestemmen, dan zou Rusland de olievelden onbruikbaar maken. De andere landen hebben zich nu reeds in protest tot de Geallieerde Contrôle Commissie voor Oostenrijk gewend.

Parool, 15 Sept.

WAT ONS OPVIEL.

Lord Mountbatten zei volgens de „Manchester Guardian“ van 10 Aug.: „Ik ben er voor verantwoordelijk te trachten, zoveel mogelijk Japanners te doden met een minimum verliezen aan onze kant. Oorlog is waanzin. Maar het zou nog krankzinniger zijn, indien wij aan onze zijde meer verliezen zouden moeten lijden om de Japanners te sparen.“

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgros 303817 ten name van
Mevrouw J. C. J. Menist Raapla beiden te
Amsterdam

VAN ONZE LEZERS.

Over Coöperaties

Een lezer schrijft over zijn ervaringen met de coöperaties en vraagt zich dan af: „Heeft de coöperatie nu reeds haar tijd gehad en is ze als prijsregulend lichaam in de productie als tegenhanger van de verplichte winkelnormering en ongebreidelde monopolistische prijzenpolitiek een overbodig instituut geworden in de bevrijdingsstrijd der arbeiders?“

En tweedens stelt hij vast: „Als men de moeite neemt, zich met de coöperatieve zaken op de hoogte te stellen, komt men tot de conclusie, dat de invloed van elk individueel lid geheel is uitgeschakeld en het optreden van de besturen en directies angstig veel weg heeft van de eens zo fatale „regentenheerschappij“ en men ziet, hoe het fascisme in deze coöperaties even welig tiert als in andere grote bedrijven.“

Verder vraagt de lezer zich af, waardoor deze toestand ontstaat en hij meent, dat de schuld in hoofdzaak bij de leden zelf gezocht dient te worden. Hij zegt: „Het is de laksheid der leden zelf, die graag alles aan de besturen overlaten. Het is de kans voor strebers en profiteurs, die deze handig benutten, om elke invloed van individuele leden uit te schakelen en dit vastleggen in een of ander artikel of reglement. Zo scheppen ze al ras de toestand, dat het bestuur niet meer in dienst staat van de leden, maar dat de leden de kudde worden, die zich gewillig laat leiden en... uitmelken.“

Zo komt de lezer ten slotte tot de vraag: „Is de coöperatie voor de arbeidersklasse als bevrijdingsmiddel verloren, of loont het nog de moeite, pogingen te doen, om verbeteringen aan te brengen? En hoe? Door 'v' vormen van kiezersgroepen bijvoorbeeld?“

Naar onze mening hebben de coöperaties geen nut voor de bevrijdingsstrijd der arbeiders. Ze

kunnen alleen als grote kapitaalmaatschappijen werken, die net als andere kapitaalmaatschappijen aan het „normale“ dividend moeten komen. Hieruit vloeit voort, dat de coöperaties aan de controle van, of het beheer door de leden moeten ontsnappen. Het gaat hier om gewoon kapitalistisch bedrijfsbeheer en dat is nu eenmaal het werk van bepaalde vaklieden, die het winstmaken verstaan. De arbeiders, die in coöperatieve bedrijven werken, zijn dan ook gewone loonarbeiders, zoals in alle andere bedrijven.

Daarbij komt voor de tegenwoordige tijd nog, dat alle bedrijven onder staatscontrole komen, waarbij de regering beslist, of grondstoffen beschikbaar gesteld worden en hoeveel. Lonen en werktijden worden bij de wet geregeld. Het hele bedrijfsleven krijgt het karakter van een monopolistische organisatie van de bezittende klasse en daar worden de coöperaties bij ingeschakeld. Of de leden van de coöperaties wel of niet laks zijn, zal daarbij geen rol spelen.

Naar onze mening hebben de coöperaties in de bevrijdingsstrijd niet de geringste betekenis. Het vraagstuk is niet, hoe de leden van een coöperatie invloed op de gang van zaken kunnen krijgen, maar het gaat er om, hoe de arbeiders, die in de bedrijven werken, zij het van coöperaties, van particulieren of van de staat, invloed op hun eigen arbeidsproces en op de bedrijfsleiding krijgen. We zijn daarom van mening, dat in de plaats van een werken aan de vorming van coöperaties de eis gesteld moet worden, dat een openbare controle op het hele beheer van alle bedrijven gesteld moet worden. Een publieke controle zou wel naar de kant van de productie, naar de kant van de prijzen en naar de kant van de salarissen van directeuren en andere bedrijfsleiders.

De Vrijheid van de „Men“

De eerste berichten komen in het „vrije Nederland“ binnen over de „nieuwe“ verhoudingen in het evenzeer „vrije Indonesië“. Men spreekt van „chaotische toestand. Drie stromingen“ den in Indonesië bestaan. De aan Nederlands gezag trouw gebleven beweging onder Soekarno en Hatta die de „Indonesische republiek“ heeft uitgeroepen en naar internationale erkenning streven (misschien iets voor de „vrijheid van Amerika“), en tenslotte een gewerkend onder de naam „Zwarte Waai“ die bestaat uit communisten, destijds „betrokken bij de opstand van een tiental jaren geleden“.

Drie geheime zenders zenden dagelijks zowel anti-japanse als anti-nederlandse propaganda uit. Er is nu voor Nederland gelegenheid bewijzen, in hoeverre de Indonesië voor de vrijheid wordt geboden eigen in eigen handen te nemen....

„Menn hoopt“, meldt het bericht, „dat situatie „beter“ zal worden als een Eerste kruiser... zijn kanonnen op Tand Priok zicht, hetgeen 16 September verwacht.“

Aan de Strijders

Zoals onze lezers uit het artikel dat voor veertien dagen plaatsten zullen hebben begrepen, zijn thans ook Mien S. vliet—Draaijer en Trien de Haan—Zigerman via Zweden uit het concentratiekamp-leven teruggekeerd.

Wij heten hen van harte welkom in de rijen der revolutionairen. De stoffelijke overschotten van een van onze op 13 April 1942 gefusilleerde kameraden, n.l.: Dolleman, Menist Sneevliet, kunnen thans als geïdentificeerd worden beschouwd. Er wordt aan gearbeid dat deze ter beschikking van de families worden gesteld. Het komt ons echter voor dat alles niet worden gedaan om een waardige begrafenis in een gezamenlijk graf te verlenen. Een comité is daarvoor in overleg met de familie aan het werk. Nadere berichten hierover zullen binnenkort worden gepubliceerd.

VERGADERINGEN.

V.S.V. Amsterdam (Eilanden). Maandag 24 Sept. in gebouw „De Eiland“, Grote Wittenburgerstraat 29. Aanvang half acht.

Onderwerp: Waarom Spartacus? V.S.V. Amsterdam (Centrum). Maandag 24 Sept. in gebouw „De Arend“, Breeuwerstraat hoek Planciusstr. Aanvang half acht.

Onderwerp: Hoe ontwikkelt zich de toestand internationaal? V.S.V. Amsterdam (Oost) Vrijdag 28 September. Aanvang half acht. Gebouw „De Tunnel“, Borneostraat 4.

Onderwerp: Waarom naar een nieuwe arbeidersbeweging?

GEDACHTEN VAN EEN ONBEKENDE

Wat hij wel denkt in deze tijd, de onbekende, de communistische arbeider in Berlijn, de Spartacusman sedert de Novembertagen van 1918, de barricade-strijder uit de Berlijnse buurt waar de dagbladers zetelt? Wat denkt hij wel, als hij 's avonds terugziet op de dag die achter hem ligt, terugziet op de dagen, weken en maanden, die verstreken zijn, sedert op het Rijksdaggebouw de vlag met hamer en sikkel gehesen is? Als hij gaat zitten en de ogen sluit, om weer eens in het boek van zijn herinneringen te lezen, wat denkt hij dan? Hij kan het ons niet mededelen. Tussen hem en ons, zijn kameraden, bestaat geen verbinding. In enige uren zou hij bij ons kunnen zijn en wij bij hem. Wij zouden zonder moeite elkaar kunnen verstaan, ook al spreken we twee verschillende talen. Want ons denken spruit uit dezelfde ondervinding, onze gedachten hebben hetzelfde ritme, wij doorliepen dezelfde school, hij de Duitse Spartacist en wij en alle anderen, in alle landen der aarde. Maar hij kan niet bij ons komen en wij niet bij hem. Tussen ons liggen grenzen. De landsgrenzen, de bezettingszones, die noch hij, noch wij voorlopig overschrijden kunnen. Maar wij hebben elkaar nodig. Wij moeten weten, wat hij denkt, de Duitse arbeider, die het overleefd heeft, een der al te weinigen van de oude garde, die ze niet vertrappt hebben in twaalf jaar, wiens lichaam behouden bleef en wiens geest ongebroken is, die nog denken en zich herinneren kan. Hij bestaat, wij weten het nu zeker, wij wisten het al die jaren, ook toen ons in 't geheel geen berichten, hoe schaars ook, bereikten. Maar nu hebben we zekerheid. Onze teruggekeerde kameraden hebben van hem verteld, van den onbekenden Duitsen Spartacist, die vluchtende dwangarbeiders en Joden bij zich en bij geestverwanten onderbracht. Hij is er nog, ondanks 12 jaar Gestapo, ondanks bombardementen, oorlogspsychosen en wraak-propaganda. De communist, de onbekende kamerad van Karl Liebknecht en Rosa Luxemburg, de revolutionaire vertrouwensman van de munitie-staking van 1917, van de revolutie van 1918, van de Spartacusopstand van 1919, van de Middel-Duitse opstand en de stormloop op Essen, van de Hamburgse opstand in 1923, van de algemene staking tegen de Kap-putsch in 1920, hij is er nog, zoals hij er altijd was, sedert de tijd, waarin de klasse van de machine-werkers tot arbeidersklasse werd.

Hij heeft gewacht, de onbekende, die een oude bekende, een vertrouwde kamerad uit onze jeugd is, die wij uit duizenden herkennen zouden, wiens woorden we verstaan, ook al klinken ze in een vreemde taal. Hij heeft gewacht, 12 jaar, neen, langer, een geheel arbeidersleven heeft hij gewacht op de dag. Niet op een bepaalde dag, maar op het dagen, op het lichten in de hoofden, op het morgenrood. Zijn wachten was niet dat van een toeschouwer of hoorder. Hij was erbij, het was zijn zaak, het was zijn strijd, de strijd der

klasse, van Wladiwostok tot Hammerfest, van de Noordkaap tot aan Kaap de Goede Hoop, van Alaska tot Kaap Hoorn. Dat was en is zijn strijd. Voor hem bestaat er geen vreemd volk, geen vreemde taal. Hij heeft alle fouten meegemaakt en daaruit geleerd, de onbekende. Hij heeft iedere bedriegelijke hoop meegehoopt en in menigen valse messias geloofd. Hij was in alle organisaties der klasse en hij heeft ze alle zien ondergaan. En nu zit hij in een of andere, nog bewoonbare Berlijnse arbeiderswoning en herinnert zich en denkt na. Vóór hem ligt de nieuwe krant, die met toestemming der bezettingsautoriteiten mag verschijnen en door „gezuiverde“ journalisten geschreven wordt. Hij zoekt tussen de regels naar vertrouwde gedachten, maar hij vindt ze niet. Wat hij vindt, zijn de berichten uit Binnen- en Buitenland, die de censuur om „opvoedende“ redenen voor wetenswaardig houdt. Wij kennen dat. Ook wij worden zo „opgevoed“ en behoeven niet te weten, wat zich werkelijk toegedragen heeft in Indonesië, in de dagen volgende op de Japanse capitulatie. Men wenst, dat we begrijpen, hoe onbeduidend het aantal Indonesiërs is, dat van het Nederlandse „moederland“ niets wil weten. Wij worden „voorgeleerd“ in het belang... in wiens belang eigenlijk? In het belang der Indonesiërs en in het belang der Nederlandse arbeiders? Merkwaardig toch, hoe groot het meningsverschil over de betekenis van het woord „belang“ eigenlijk is, al naar de belanghebbende rente trekt of arbeidt.

Ook in Berlijn brengt de krant een bericht over het proces tegen de opzichters van het kamp Bergen-Belsen. Zulke berichten zijn „opvoedend“. Onze Berlijnse kamerad denkt daar geheel anders over. Hij denkt aan de bergen lijken uit de eerste wereldoorlog, waarvan hij de foto's hielp verspreiden tijdens de anti-oorlogspropaganda, „nooit meer oorlog“. Hij denkt aan de berichten, die de partij verspreidde over de witte terreur in Hongarije, over de moordpartijen der Marburgse studenten, over de veemmoorden. Hij denkt aan de schildering van de daden der Russische contra-revolutie, aan Denikin, Petljura, Wrangel en hun bondgenoten in de uniformen van alle Entente landen (ook Japan behoorde daar toen bij), aan de 60.000 Joden, die toen, alleen al in de Oekraïne, vermoord werden. Aan dit alles denkt hij, de Berlijnse arbeider van 50 jaar. En aan de kameraden van zijn „straatcel“, die geen van allen meer leven. Hij denkt aan meer dan een miljoen Berlijners, die nog in December 1932 op de partij met de hamer en de sikkel stemden, aan de tienduizenden Duitse, of Duit-sprekende vluchtelingen, die nu dagelijks de Poolse en Tsjechische grenzen overtrekken, één dag in een kamp voor Berlijn mogen verblijven en dan verder moeten, zonder te weten, waar ze van de „democratische opvoedings“-autoriteiten gelegenheden zullen krijgen, te sterven. Hij is een slechte scholier, de onbekende Berlijnse

kamerad, tenminste vanuit het standpunt van de „opvoeders“. Hij denkt en hij herinnert zich. Hij deed dit ook onder Hitler, toen op „denken“ de doodstraf stond. Het hakenkruis was voor hem het symbool van de klassevijand in zijn meest gehate gestalte. Hij wachtte op dat éne, op de rode vlag met de hamer en sikkel, die nu van het Rijksdaggebouw waait.

Hij denkt aan dit symbool als hij in zijn krant leest, dat op 't ogenblik in Londen onderhandeld wordt over de vrede met het klassieke land van het fascisme. En met spanning zoekt hij alles, wat Molotov, commissaris van Buitenlandse Zaken van het land met de Hamer en Sikkel, daar te zeggen heeft. De Italiaanse koloniën zullen, naar de wens van Engeland, de U.S.A. en Frankrijk, onder een collectief beheer gesteld worden. En wat wil Rusland? Rusland is er tegen. Natuurlijk! Kan ook niet anders, want de U.S.S.R. wenst de onafhankelijkheid en vrijheid der koloniale volken! Zo denkt hij, de onbekende kamerad in Berlijn, zo dacht hij tenminste al die jaren, waarin hij wachtte. Rusland wil, dat aan één land het beheer over de Italiaanse koloniën in handen gegeven wordt. En dat ene land moet Rusland zijn, want Rusland heeft, zegt Molotov, — dit leest de onbekende — Middellandse Zee, belangen, belangen in de Balkan. Daarom moet Rusland het beheer hebben, dat betekent, steunpunten bezitten aan de Middellandse Zee. En van het Rijksdaggebouw waait de vlag met Hamer en Sikkel, van de Brandenburger Poort ook, en van het hoofdbureau van Politie op de Alexanderplatz, waar zoveel kameraden zaten, ook.

Zij kwamen terug, verschillende politieke leiders uit de jaren voor Hitler. Brüning, de rijkskanselier van Hindenburg, is er nog niet, maar misschien komt hij nog. Hugenberg, met wien Hitler de regering vormde op de 30e Januari 1933, is er ook weer en werkt in opdracht van de Amerikanen aan een heropbouwplan van het Duitse kapitaal. Mackensen, de huzaren-generaal van Wilhelm II, is wat te vroeg gestorven. Met zijn 90 jaren zou hij een prachtige opvolger van Hindenburg geweest zijn. Maar anderen, met van ouds bekende namen, zijn teruggekomen uit Moskou en Londen en vormen reeds een soort centrale Duitse regering in het door de Russen bezette gebied. Wij kennen hun namen van de radio-uitzendingen tijdens de oorlog. Toen bestonden er in Moskou en Londen comités „Vrij Duitsland“, die volgens het bekende volksfront recept voor „democratie, godsvrede“ en gehoorzaamheid aan den generalissimus opkwamen. Nu zijn ze al in functie, en van het Rijksdaggebouw waait de vlag met de Hamer en de Sikkel.

Het is niet zo behagelijk in Berlijn. Er wordt gestolen, vermoord en verkracht. En nu worden arbeiders uit de Britse, Franse en Amerikaanse sector onder een of ander

Het Rotterdamse Havenconflict

Het Rotterdamse havenconflict is, door het afbreken der directe onderhandelingen tussen de eenheidsorganisatie der arbeiders en de eenheidsorganisatie van het kapitaal, in een nieuw stadium gekomen. Het trekken aan het touw, waarover Schermerhorn in zijn eerste rede over het conflict reeds sprak, wordt door de havenkapitalisten onverdroten voortgezet. Op de voornaamste punten komen zij met kleine of schijnbare verbeteringen, die voor de arbeiders totaal onvoldoende zijn. Nu is de beslissing aan den Rijksbemiddelaar. We zijn niet onnozel genoeg om ons de functionarissen van het instituut der Rijksbemiddeling voor te stellen als een op de vleugelen der rechtvaardigheid aanzwervende vredesengel. Wel moet hij zijn best doen, een soort vrede te herstellen, maar dat is een vrede van onderwerping aan de macht van de grote ondernemers. Zijn functie is, de strubbelingen die er in de loop van het uitbuitingsproces voorkomen, uit de weg te ruimen op de basis, die de kapitalistische klasse als geheel wenselijk acht.

Wat wil zeggen: Nadat een groep grootkapitalisten geprobeerd heeft, de havenarbeiders het touw zo vast om de hals te trekken, dat zij haast gewurgd werden; nadat hiertegen de arbeiders in het havenbedrijf als een eenheid de handen aan dat touw sloegen om het wat losser te maken en te kunnen leven; nadat allerlei officiële organen en betaalde reclamemakers

van het kapitaal een stroom van leugens, laster of scheve voorstellingen over de strijdende arbeiders hebben uitgespuugd en de publieke opinie tegen hen hebben vergiftigd, zodat de arbeiders hun directe strijd moesten afbreken, komt nu een tegenwoordiger van het algemene kapitaalsbelang, in de deftige kleren van een socialen vrederechter, de zaak beslissen. Wij hebben in die beslissing niet het minste vertrouwen. Er is geen sprake van, dat de arbeiders hierdoor aan hun rechten zullen komen. Zij zullen worden afgescheept met de zo en zoveel calorieën die het kapitaal voor het in het leven blijven van haar arbeidsslaven nodig acht. Dus zullen de arbeiders zich moeten bezinnen op middelen, om met groter kracht en macht de strijd weer op te nemen. Zij moeten hun natuurlijke bondgenoten, de mede-arbeiders, vinden en hen aan hun zaak, die de zaak is van de gehele arbeidersbevolking, verbinden. Het wapen, waarmee deze keer de arbeiders tot de terugtocht zijn genoodzaakt, de mobilisatie van de werkende bevolking tegen de strijdende arbeiders, moet stomp gemaakt worden. Daartegenover moet het wapen worden gehanteerd van de uitbreiding der actie naar andere bedrijven en van het bewerken der gehele arbeidersbevolking, door de in actie zijnde arbeiders zelf, georganiseerd, helder en klaar. Zodat de gif- en lasterbatterijen der kapitalisten tekort schieten.